

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6920200678
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6920200678.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v právnej veci navrhovateľky S. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XX, XXX XX R., zastúpenej JUDr. Danou Ďalakovou, advokátkou so sídlom Daxnerova 2, 979 01 Rimavská Sobota, proti osobe podľa návrhu povinnej platiť príspevok na výživu N. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XX, XXX XX R., o určenie príspevku na výživu, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. 8Pc/5/2020-38 zo dňa 27. mája 2020 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu (prvý výrok) p
o t v r d z u j e .
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania (druhý výrok) m e n í tak, že
žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 27. mája 2020 zamietol návrh (prvý výrok) navrhovateľky na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky vo výške 100,- Eur mesačne od podania návrhu na začatie konania na súd (t.j. 02.03.2020, pozn. odvolacieho súdu). Osobe povinnej platiť príspevok právo na náhradu trov konania voči navrhovateľke nepriznal (druhý výrok).

1.1 Súd prvej inštancie mal preukázané, že manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 12Pc/17/2019 zo dňa 06.11.2019, právoplatným dňa 29.11.2019, ktorého písomné vyhotovenie neobsahuje odôvodnenie. Návrh na rozvod manželstva podala navrhovateľka po tom, ako manželia takmer tri roky nevedli spoločnú domácnosť. Okresný súd mal preukázané, že navrhovateľka dosahuje v spoločnosti A.T.U., s. r. o., U. (správne má byť Bratislava, pozn. odvolacieho súdu) čistý mesačný príjem 520,- Eur, jej bývalý manžel pracuje vo firme C. s. r. o., F. (správne má byť C. -G. KB, s.r.o., W., pozn. odvolacieho súdu) s čistým mesačným príjmom 550,- Eur.

1.2 S poukazom na § 72 ods. 1, 2 a § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine okresný súd konštatoval, že na rozdiel od výživného medzi manželmi pri priznávaní príspevku na výživu rozvedeného manžela nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti. Už z označenia tohto inštitútu ako príspevok na výživu vyplýva, že predstavuje užší rozsah výživného ako je v prípade vzájomnej vyživovacej povinnosti počas manželstva. Jednou zo základných hmotnoprávných podmienok priznania príspevku na výživu rozvedeného manžela je jeho neschopnosť samostatne

sa živiť, čo znamená, že rozvedený manžel nedosahuje príjmy umožňujúce pokrytie jeho základných životných potrieb napr. z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí a pod. Preukázané tiež musí byť, že je v možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch povinnej osoby platiť príspevok za takých okolností, že sa sama nedostane do znevýhodnenej situácie a sama nebude odkázaná na vyživovaciú povinnosť. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že navrhovateľka je schopná samostatne sa živiť, riadne pracuje a za vykonanú prácu je riadne odmeňovaná. Dôvodom pre priznanie príspevku nie je rozdiel v životnej úrovni bývalých manželov po rozvoде manželstva, ani pokles životnej úrovne navrhovateľky oproti obdobiu pred zánikom manželstva. Životná úroveň bývalých manželov sa neskúma ani neporovnáva. Okresný súd potom návrh navrhovateľky zamietol.

1.3 Súd prvej inštancie konštatoval, že rozhodol o trovách konania (druhý výrok) tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozsudku, pretože osoba povinná platiť príspevok ako úspešná v konaní náhradu jeho trov nežiadala.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala navrhovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), e), f), g) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Navrhla, aby odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a návrhu v celom rozsahu vyhovel. Uplatnila si náhradu trov jej právneho zastúpenia v plnej výške. Odvolanie odôvodnila tým, že jej bývalý manžel podľa jej názoru v konaní neuviedol svoj objektívny príjem. Ona sama spláca pôžičku aj za neho a vzhľadom na svoje osobné, majetkové a zárobkové pomery nedokáže všetko sama platiť. Zopakovala, že dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 520,- Eur, mesačne platí na elektrinu a vodu 50,- Eur, na stravu 200,- Eur, na splátky úveru 125,- Eur, drogériu 30,- Eur, platbu za mobilný telefón 10,- Eur a za internet tiež 10,- Eur, čo je spolu 425,- Eur. Životná úroveň jej bývalého manžela po rozvoде manželstva je vyššia ako jej životná úroveň, preto by mal dobrovoľne prispievať na jej výživu aspoň sumou 100,- Eur mesačne, čo však nie je ochotný dobrovoľne robiť.

3. Bývalý manžel, ako osoba povinná platiť príspevok, sa k odvolaniu nevyjadril (§ 373 ods. 3 CSP).

4. Na základe odvolania podaného včas účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej aj „CMP“) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s jeho § 177 ods. 2 písm. c)) dospel k záveru, že odvolanie do vecí samej nie je dôvodné, preto prvý výrok o zamietnutí návrhu v napadnutom rozsudku ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a výrok o trovách konania (Druhý výrok) zmenil (§ 388 CSP). Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami odvolateľky v odvolaní odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

5. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že primárnou podmienkou pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela je neschopnosť navrhovateľa sám sa živiť. Ide napr. o prípad starostlivosti o maloleté deti, ktoré nie je možné umiestniť v predškolských alebo školských zariadeniach, o prípad rozvođu dlhší čas trvajúcich manželstiev a prípad, keď sa jeden z manželov venoval starostlivosti o domácnosť a deti, stratil svoju kvalifikáciu alebo mu nedovoľuje pracovať nepriaznivý zdravotný stav, resp. nedostatok zamestnania zodpovedajúceho fyzickým a psychickým predispozíciám v danom čase a v danom mieste. Navrhovateľka ani jednu z týchto podmienok nespĺňa (ani to netvrdila), zabezpečuje si príjem vlastnou prácou, má zabezpečené bývanie. Druhým charakteristickým znakom tohto inštitútu je primeraná výživa, čo znamená, že rozvedený manžel nemá dostať toľko ako manžel nerozvedený. Nejde o nárok na zásadne rovnakú hmotnú a kultúrnu úroveň manželov, ako je to v prípade manželstva trvajúcего. Ide tiež o menší nárok akým je výživa, ktorú sú povinné zabezpečiť svojim rodičom deti. Tvrdenie navrhovateľky, že osoba, ktorá je podľa návrhu povinná prispievať na výživu (teda bývalý manžel navrhovateľky) nemala v súdnom konaní uviesť svoj objektívny príjem je len veľmi všeobecné. Navrhovateľka mala a mohla tvrdiť, či a aké ďalšie príjmy má jej bývalý manžel a z akých zdrojov okrem príjmu z pracovnej činnosti, ktorého výška bola v konaní pred súdom prvej inštancie objektívne preukázaná lustráciou v Sociálnej poisťovni. Skutočnosť, že navrhovateľka spláca pôžičku, údajne za bývalého manžela, je vecou ich vzájomného vzťahu, prípadne vecou vyporiadania zaniknutého

bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ak navrhovateľka nie je dlžníkom z pôžičky, potom za istých okolností môže svoj vzťah s veriteľom riešiť iným spôsobom, ak je spoludlžníčkou, je za splnenia ostatných podmienok zaviazaná zo záväzkového vzťahu ona sama a ďalší spoludlžník. Poukaz na vyššiu životnú úroveň bývalého manžela preto vychádzajúc zo základných právnych postulátov a zisteného skutkového stavu neobstojí. Odvolací súd nemohol prehliadnuť, že ak by bola navrhovateľka osobou v hmotnej núdzi, právna pomoc by jej bola Centrom právnej pomoci priznaná bez finančnej spoluúčasti. Súd je tiež povinný pri rozhodovaní o príspevku na výživu rozvedeného manžela prihliadať na príčiny zániku a rozvratu manželstva, ktoré však vzhľadom na to, že rozsudok o rozvode účastníkov konania nebolo v súlade s právnou úpravou potrebné odôvodňovať, neboli zistiteľné. Okresný súd však správne prihliadol na okolnosti vyplývajúce z rozvodového spisu (kto podal návrh na rozvod manželstva, z akých dôvodov).

6. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku o trovách konania. Súdu prvej inštancie v tomto smere svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočne (neuviedol právnu úpravu, podľa ktorej postupoval). Z formulácie druhého výroku jeho rozhodnutia možno dedukovať, že o trovách konania rozhodoval aplikujúc zásadu úspechu v zmysle § 255 Civilného sporového poriadku. Konanie o príspevok na výživu rozvedeného manžela je však konaním mimosporovým, na rozhodovanie o jeho trovách sa vzťahujú ustanovenia § 52 a § 57 CMP. Generálna klauzula rozhodovania o náhrade trov konania v prípade nesporových konaní je formulovaná v § 52 CMP. Vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to tento zákon pripúšťa. Zákon dáva súdu možnosť priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať, v konaniach vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov (§ 53 CMP). V zmysle § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. O povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh (§ 57 CMP), a to v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 58 CMP).

7. Predpoklad, že s ohľadom na okolnosti prípadu je spravodlivé priznanie nároku na náhradu trov konania niektorému z účastníkov, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci za podmienky, že si účastník konania alebo iná osoba nárok na náhradu trov uplatnil a nejde o konania uvedené v § 53 CMP. Jediným kritériom pri hodnotení, či je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé priznať náhradu trov konania nie je zohľadňovanie osobných a majetkových pomerov účastníkov, relevantné sú okolnosti prejednávanej veci. Mimosporové konania sú charakterizované svojou osobitou povahou; v zásade možno tvrdiť, že ide o konania, v ktorých medzi účastníkmi nie je spor o právo ako také. Úspech v konaní ako legálny dôvod pre priznanie náhrady trov konania predpokladá len vecný rozsah konaní podľa CMP uvedených v § 53. V iných konaniach možno pre postup odlišný od § 52 CMP použiť § 55 CMP.

8. Keďže navrhovateľka v konaní pred súdom prvej inštancie aj v konaní odvolacom navrhla uloženie povinnosti bývalému manželovi nahradiť jej trovy konania, bolo potrebné postupom podľa § 55 CMP vyhodnocovať všetky dôvody, ktoré by mohli odôvodniť spravodlivé priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov. Navrhovateľka využila svoje ústavné právo na súdnu ochranu a podala kvalifikovaný návrh, využila svoje procesné právo a plnila svoje procesné povinnosti. Nedôvodnosť jej návrhu zistená súdom prvej inštancie po vykonanom dokazovaní nemôže viesť k záveru, že navrhovateľke vznikol nárok na náhradu všetkých trov súdneho konania. Nemožno preto konštatovať, že sú tu okolnosti odôvodňujúce spravodlivé priznanie náhrady trov konania navrhovateľke, preto bolo potrebné aplikovať všeobecné pravidlo o náhrade trov konania dané v § 52 CMP, či už v konaní pred súdom prvej inštancie alebo v odvolacom konaní. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil výrok o trovách konania rozsudku okresného súdu a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (teda konania pred súdom prvej inštancie). Z totožných dôvodov, keďže navrhovateľka podala návrh na prisúdenie náhrady trov odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol rovnako aj o trovách odvolacieho konania.

9. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 CMP). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 CMP).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 CMP). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).